

název	Pracovní skupina pro rozvoj venkova (<i>Výboru pro udržitelné municipality Rady vlády pro udržitelný rozvoj</i>)
pořadí jednání	4. jednání
datum	26. září 2019
místo	MMR ČR, Na Příkopě 3, místnost 119
účastníci	viz prezenční listina
přílohy zápisu	ne

stran | 5

Seznam nominovaných institucí

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR)

Ministerstvo vnitra ČR (MV)

Ministerstvo zemědělství ČR (MZe)

Ministerstvo financí ČR (MF)

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR (MPO)

Ministerstvo životního prostředí ČR (MŽP)

Úřad vlády ČR (ÚV)

Svaz měst a obcí ČR (SMO)

Sdružení místních samospráv ČR (SMS)

Asociace krajů ČR (AKČR)

Národní síť Místních akčních skupin ČR (NS MAS)

Spolek pro obnovu venkova ČR (SPOV)

Zemědělský svaz ČR (ZS)

Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP)

Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP)

Česká biskupská konference (ČBK)

Sdružení tajemníků městských a obecních úřadů ČR (STMOÚ) jako host

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) jako host

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta (UK) jako host

Průběh jednání

ÚVOD

R. Nikischer (MMR) přivítal účastníky zasedání. Oznámil, že do konce roku se ještě uskuteční jedno jednání PS. Omluvil neúčast řed. Zezůlkové a předal její pozdravy. Představil program jednání a nový subjekt přítomný na jednání (v roli hosta) – Sdružení tajemníků městských a obecních úřadů ČR. Na žádost STMOÚ bylo navrženo, aby se STMOÚ stalo řádným členem PS. Žádný z členů PS se nevyjádřil proti.

TOUR DE TABLE

R. Nikischer (MMR) se krátce zmínil o zpracování a schvalování Koncepce rozvoje venkova, Strategie regionálního rozvoje ČR 21+ a jejího akčního plánu na roky 2021–22, dále o přípravě budoucnosti nástroje CLLD a metodické podpoře obcí (semináře pro obce, DSO a MAS, metodické brožury pro zástupce obcí). Informoval o blížící se Národní konferenci Venkov 2019 a příslušných vystoupeních MMR a také o jednání Národní stálé konference dne 17. 10.

K. Rucká (MF) informovala o schválení rozpočtu na rok 2020 vládou, návrh nyní směřuje do sněmovny, očekává se schvalování 4. prosince 2019. Dále zmínila aktuality týkající se územních rozpočtů.

K. Rejchrt (SMO) podotkl, že by se rád dočkal praktické realizace KRV i SRR ČR 21+, protože nejsložitější je překlomit záměry do reality.

H. Musílková (MMR, odbor cestovního ruchu) stručně představila hlavní body Státní koncepce cestovního ruchu, návrhová část je zatím v procesu přípravy. Zmínila účast na jednání k IROP2.

K. Buzková (MZe) avizovala, že v říjnu se bude na MZe konat PS Venkov při tvorbě Strategického plánu SZP.

K. Naimannová (MPO) informovala o schválení nové definice rodinného podniku, která ovlivní i situaci na venkově. Příští rok chystají k tomuto tématu seminář a publikační materiál.

P. Čáp (NS MAS) pozval účastníky na kulatý stůl v Bruselu k metodě LEADER dne 9. 10. 2019 v 14:30 v rámci Open Days EU. Pan Florian z NS MAS a paní europoslankyně Vrecionová tam budou prezentovat zkušenosti ČR s CLLD. *R. Nikischer* uvedl, že MMR účast na akci nevynechá.

M. Oliva (NS MAS) shrnul poznatky z dvoudenní tematické exkurze Chytrý venkov v Plzeňském kraji a v Bavorsku, uskutečněné 24. a 25. 9. 2019. V přípravě je portál Chytrý venkov.

V. Jaroš (MV) seznámil členy s vývojem schvalování nového zákona o územněsprávním členění státu. Probíhá reorganizace PS pro dostupnost veřejných služeb, dojde k jejímu znovuoživení. Cílem bude stanovení standardů dostupnosti služeb. Ale spíše půjde o koordinaci než nařizování.

J. Matura (STMOÚ) se jako nový člen PS představil. Sám je malozemědělec a záleží mu na tom, aby se výstupy PS realizovaly. Veřejná správa se přes četné proklamace ve skutečnosti neustále vzdaluje od lidí, viz chystaná centralizace finančních nebo stavebních úřadů.

J. Ulrich (ZS) pozval účastníky na velkou konferenci Zemědělství 4.0 konanou na ČZU 25. 9. 2019.

J. Mýl (MPO) upozornil na fakt, že MPO v rámci dotační politiky nerozlišuje venkov a město.

PŘEDSTAVENÍ PRŮBĚŽNÝCH VÝSLEDKŮ VÝZKUMNÉHO PROJEKTU ZMĚNY VYBAVENOSTI VENKOVSKÝCH OBCÍ ZÁKLADNÍMI SLUŽBAMI A DOPADY NA JEJICH OBYVATELE

J. Bernard (Sociologický ústav AV ČR) prezentoval dosavadní výstupy výzkumného projektu realizovaného v programu Éta TA ČR, který začal letos a vznikl proto, že často se vnímá rozvoj jen jako infrastrukturní vybavenost. Chybí informace o vybavenosti a jejich reálném využívání a jak se to mění v čase. Panují velké rozdíly v datech, spolehlivá jsou prakticky jen data ohledně škol. I přes všeobecný obraz "upadajícího venkova" empirické výsledky ukazují na docela dobrou vybavenost veřejnými službami i některými soukromými, např. prodejny jsou oproti obecnému mínění až ve dvou třetinách obcí ve velikostní kategorii 200–500 obyv. a tento podíl posledních 10 let zůstává stabilní. U nejmenších obcí do 200 obyv. je prodejna asi v každé třetí obci a také se v čase moc nemění.

R. Perlín (UK) konstatoval, že standardy dostupnosti jsou politické rozhodnutí, na které pak musí být přidělené prostředky. Hodnocení podle obcí je problematické, obce se dělí na sídla, obec má 500 obyvatel, ale středisková část má 300 a zbytek je v okolních sídlech a tam už nic není, je to třeba i 5 km daleko. Se školou je to obdobné.

J. Bernard (SoÚ AV ČR): Je důležité vymezit, o jaký typ standardu se jedná, jestli o minimální, optimální, nebo reálně dosažený. U standardů by mělo být jasné, k čemu jsou určeny. K metodice – už dnes máme problém s daty a lokalizací, ale většina dat, hlavně z ČSÚ, je jen za obce. Velká roztržitost obcí do sídel není zas takový problém, je to spíše jen u některých regionů. Nemáme informace o vývoji počtu obyvatel v sídlech, to je jenom k SLDB jednou za deset let (naposled 2011). Standardně pracujeme s demodatabází ČSÚ, kde je to agregováno do úrovně obcí. Z dat nelze říct, jestli je lepší mít mnoho malých škol všude, nebo více větších a kvalitnějších s dojížděním. Výstupem je aktuální stav a trend. Pokud pokles škol nebo obchodů nenastává, tak to znamená, že nemusíme teď akutně lít peníze do zastavení úbytku. Rozmach supermarketů se zastavil, a teď to stagnuje.

K. Rucká (MF) se domnívá, že graf se školami je zavádějící. V okolí Prahy mají obce třeba 3 školy, ale přesto je převis poptávky. Ideální by bylo dát dohromady kapacity a počty dětí. Obec může mít 4 školy, ale i to je někde málo.

K. Rejchrt (SMO): Záleží na tom, jestli je obec v turistické lokalitě, obchod se pak užívá, protože tam projede 3x více lidí, než je místních obyvatel.

J. Bernard (SoÚ AV ČR): Ve výzkumu jsme nerozlišovali, jestli je obchod dotován obcí nebo se užívá sám o sobě. Data ukazují, že venkovské obchody se nezavírají, byť se to někdy uvádí jako fakt. Můžou být třeba ztrátové, ale počet se tolik nemění.

P. Čáp (NS MAS): Máte ve výzkumu i kvalitativní část, kde si obyvatelé definují, co jsou služby, které potřebují?

J. Bernard (SoÚ AV ČR): Příští rok bude probíhat kvalitativní výzkum. Budeme se ptát, co lidé využívají a co potřebují.

INFORMACE O POSTUPU V TVORBĚ KONCEPCE ROZVOJE VENKOVA (KRV)

R. Nikischer (MMR) prezentoval vývoj přípravy KRV od minulé PS tj. od dubna 2019. VPŘ v rámci MMR probíhá do konce září, pak bude MPŘ a na vládu se dostane KRV, když vše půjde podle plánu, do konce tohoto roku.

J. Němeček (MMR, odbor Dohody o partnerství, evaluaci a strategiích) vyjádřil pochybnosti o možnostech ověření vize rozvoje venkova, zejména její druhé části (venkov jako území, „o kterém se mluví, že se v něm dobře žije.“).

R. Nikischer (MMR) vidí metody pro měření image regionu. Vyhodnocení naplnění cílů a vize by mělo probíhat prostřednictvím samostatných studií. Naplňování konkrétních aktivit bude sledováno v rámci Akčních plánů SRR ČR 21+, kde budou pro aktivity stanoveny indikátory.

J. Mýl (MPO) zastává názor, že sedmileté období implementace KRV je o čase a penězích. Za tu dobu se udělá ideálně jeden středně velký projekt. Je třeba si uvědomit, že ekonomika na venkově neexistuje izolovaně bez celkového vztahu, záleží na celosvětové i evropské ekonomice, a pokud přijde recese, což je signalizováno, pak se to bez ohledu na realizovaná opatření projeví, ať chceme či ne, i na situaci na venkově. MPO v této chvíli neví garantovat žádnou alokaci.

R. Nikischer (MMR) zopakoval, že konkrétní finanční zdroje včetně alokací budou definované na úrovni jednotlivých aktivit podle Akčních plánů SRR ČR 21+, takže na dnešním jednání nikdo neočekává příslib nějaké finanční alokace.

R. Perlín (UK) se domnívá, že vize KRV je definována velmi dobře. KRV je horizontální dokument, který budou realizovat i územní samosprávy a další organizace, jako NS MAS, svazy atd.

J. Florian (SPOV): Spíše než připomínkami je lepší věci řešit v diskusi. Jediným vhodným ukazatelem je vylidňování. V Bavorsku státní správa decentralizací jde proti trendu vylidňování, snaží se cíleně udržet lidi, práci a služby v území.

K. Rejchrt (SMO): Nemáme jednotný venkov, prstence kolem měst rostou a periferie se vylidňují, nelze to sledovat jedním číslem. Můžeme sem zajít třeba ještě 10x, ale aby to opravdu pomohlo venkovu, o to nám tady jde.

R. Nikischer (MMR): V KRV vyčleňujeme 5 typů venkova, a pro ten nejpostiženější – jak polohově, tak i sociálně – definujeme největší počet aktivit. Nelze začít od konce, musíme mít vizi, cíle, aktivity a následně jejich alokace a indikátory. Nemá cenu, aby si sektorově každý na svém písečku dělal opatření a tato nesledovala jednotný cíl.

M. Oliva (NS MAS): Veškeré koncepce jsou dobré, ale jde to seshora, venkov potřebuje dostat důvěru, a to i finanční. Když budou vědět, že mají zodpovědnost, důvěru a finance, pak to bude fungovat a vezmou to do svých rukou. Ve Freyungu v Bavorsku je technologický institut vysoké školy. Proč by na venkově nemohly být pobočky VŠ? Třeba i v Českém Brodě, podobně jako je v Brandýse nad Labem Pedagogická fakulta UK.

J. Bernard (SoÚ AV ČR): Je nutné taky vědět, co potřebují VŠ. Bydlím u Ústí nad Orlicí a učím v Hradci Králové. Mnoho vyučujících dnes dojíždí dokonce z Prahy do okolních krajských měst. Na venkově je nutné také mít kvalifikované lidi.

M. Oliva (NS MAS): Jsme v kapitalismu a nejsou lidi, to je paradox. Já zatím za posledních 10 let u nás na venkově pořád vidím stále stejné lidi v ušmudlaných montérkách.

V. Jaroš (MV): Dislokace některých úřadů byl návrh Starostů a nezávislých, ale bylo to jen v diskuzní rovině. To, že se úřady umístí do Plzně nebo Českých Budějovic, nic neřeší. V Dobrušce je Vojenský kartografický ústav, a je to naprosto špičkové pracoviště. Ti pracovníci se tam přestěhují, kdo v tom oboru pracuje, tak je v Praze nebo v Dobrušce.

R. Perlín (UK): Dobruška je vojenské zařízení a vzniklo za specifických podmínek. U dislokace VŠ nemůže jít o základní výzkum a univerzity, ale u aplikace a technického výzkumu to na úrovni ORP lze šířit. Pokud to nemá být katedrála v poušti, musí tam být podhoubí lidského potenciálu, které to udrží při životě, musí to mít kvalifikované pracovníky a také zákazníky.

J. Mýl (MPO): V Ostravě bude Moravskoslezský vědeckovýzkumný park, pak ovšem v okolním spádovém území už bude především personální kapacita vyčerpána. Některé podniky si zaplatí výzkum sami, ale menší podniky si vlastní výzkumnou instituci nemůžou dovolit a tam je prostor pro nějakou iniciativu. MSP už jsou dnes docela přesně legislativně definovány. Je problém, aby obce a města získaly dotaci, spíše se vyplatí dovybavit inkubátory.

J. Ulrich (ZS): Technologie jsou extrémně drahé. Mapa výnosového potenciálu na jedno pole plus aplikační software, datová funkce, aby traktor jel sám podle navigace, stojí 500–600 korun na ha. Podle výnosu agrárních komodit to zatím není úplně efektivní, ani u podniků nad 2000 ha. Přesnost je na 2 cm, ale rozšíření je teprve v plenkách. Ziskovost stoupne teoreticky o cca 5 %.

AKTIVITY SPOV

J. Florian (SPOV) představil historii SPOV od jeho založení v červnu 1993, mluvil i o související historii Programu obnovy venkova. Představil také cíle spolku a související dokumenty. Dále hovořil o problémech současného venkova a možnostech jejich řešení. Zdůraznil nutnost podpory tradiční rodiny a školy a jejich spolupráce. Důležité je také rozvíjet pospolitost v obcích. Mementem prezentace je, že venkov by měl spoléhat sám na sebe.

K. Piškule (AKČR) seznámil přítomné s investičním fondem Středočeského kraje, který zakládají. Fond má velkou odezvu u starostů. Ujistil, že pokud bude s něčím problémem, tak to bude absorpční kapacita, ne peníze.

K. Rejchrt (SMO): Dobrovolné svazky obcí by měly být v ORP, řada projektů není omezena jen obcí, třeba autobusové terminály. Nechceme nic povinného, razíme dobrovolnost, ale pak se nehme z místa.

J. Florian (SPOV): Nezáleží, jestli to bude dělat DSO nebo MAS, hlavně, aby to fungovalo.

K. Rejchrt (SMO): DSO je na platformě zastupitelů, takže mají zodpovědnost.

J. Florian (SPOV): Ale i u MAS si to Brusel, když tam dá peníze, pohlídá. Když uděláme DSO, pak z předsedy DSO uděláme aparát, a DSO bude mít účetní a sekretářky, stalo se tak v Německu.

R. Nikischer (MMR) se souhlasem prezentujících oznámil, že prezentace z dnešního jednání budou rozeslány všem členům PS. Poslední bod programu (budoucnost nástroje CLLD) bude vzhledem k časovým možnostem přesunut na nejbližší zasedání PS. Na něm dostane prostor k prezentaci i AK ČR.

Závěry:

- Dle představených analýz nelze říci, že by se vybavenost obcí zhoršovala. Zhoršení neplatí ani u vybavenosti obcí prodejny se základním zbožím, kde docházelo, pravděpodobně v souvislosti s hypermarketizací trhu, ke zhoršení situace v minulých dekádách, ale v posledních letech je situace stabilní.
- Dojde k obnovení PS pro dostupnost veřejných služeb. PS se bude zabývat i standardy dostupnosti veřejných služeb.

Zápis z jednání

- Do KRV bude doplněna aktivita směřující ke zlepšení image venkova. Změnu image venkova (jako součást vize KRV) bude nutné také vyhodnotit.
- Na příštím zasedání PS budou m.j. prezentovány aktivity AK ČR a budoucnost nástroje CLLD.

Zapsal: Daniel Sokol, MMR, odbor regionální politiky

Revize: Richard Nikischer, MMR, odbor regionální politiky

Schválila: Marie Zezůlková, MMR, ředitelka odboru regionální politiky